

Odeszła Profesor Teresa Cieřlikowska (1926–2026)

„Zagadnienia Rodzajów Literackich” i koledzy oraz uczniowie żegnają Profesor Teresę Cieřlikowską — wybitną uczoną, wieloletnią kierowniczkę Katedry Teorii Literatury Uniwersytetu Łódzkiego, promotorkę ponad stu pięćdziesięciu prac magisterskich i siedemnastu doktoratów, człowieka nieposzlakowanego charakteru i niezwykłej osobistej godności.

Profesor Cieřlikowska nie była redaktorką naszego czasopisma — ale Jej związek z „Zagadnieniami Rodzajów Literackich” sięga samych korzeni tego periodyku. Katedra Teorii Literatury UŁ, którą kierowała przez wiele lat, była instytucjonalnym domem „ZRL” od chwili ich powstania. Założycielką Katedry i współzałożycielką pisma była Profesor Stefania Skwarczyńska — i to właśnie w jej otoczeniu, a zarazem w jej duchu, Teresa Cieřlikowska formowała się jako uczona i jako człowiek uniwersytetu. Tradycja, którą zapoczątkowała Skwarczyńska, trwała w Katedrze między innymi dzięki Pani Profesor — dzięki wierności łódzkiej szkole teorii literatury, genologii i badań nad korespondencją sztuk. *Etos badacza* Stefanii Skwarczyńskiej (1953) był jednym z częściej przywoływanych przez Panią Profesor tekstów.

Urodzona 1 października 1926 roku we Lwowie, z Łodzią związana od 1946 roku, całe swoje życie naukowe poświęciła Uniwersytetowi Łódzkiemu. Jej droga wiodła od pracy magisterskiej wyróżnionej publikacją w „Pracach Polonistycznych” (1953), przez doktorat poświęcony twórczości Teodora Parnickiego (1963) i habilitację z zakresu warsztatu współczesnej prozy narracyjnej (1968), aż po wieloletnie kierownictwo Zakładu Teorii Literatury, Instytutu Teorii Literatury, Teatru i Filmu — dziś Instytutu Kultury Współczesnej UŁ — i wreszcie Katedry Teorii Literatury, którą prowadziła do 1997 roku. Jej prace o pisarstwie Parnickiego jako prekursora nowoczesnych technik literackich oraz o intertekstualności weszły do klasyki polskiego literaturoznawstwa.

Szczególne miejsce w Jej dorobku zajmuje teoria sugestii. Ważnym jego zwieńczeniem był tom *Wokół genologii, intertekstualności i teorii sugestii* (1995), syntetyzujący trzy główne nurty pracy badawczej Profesor Cieślikowskiej. Teorię sugestii rozwijała wspólnie ze swoim mężem, śp. Sławomirem Cieślikowskim, przez dekady związanym z Uniwersytetem Jagiellońskim. Ich wspólna praca oddziaływała na całe łódzkie środowisko literaturoznawcze i kulturoznawcze, otwierając pytania o subtelne mechanizmy wpływu tekstu na czytelnika, które do dziś pozostają inspirujące i niedomknięte. Można powiedzieć, że duża część komparatystycznej tradycji Uniwersytetu Łódzkiego wyrastała z działalności Pani Profesor.

Profesor Teresa Cieślikowska odznaczona była Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Komisji Edukacji Narodowej i Honorową Odznaką Miasta Łodzi. Była Członkiem Honorowym Łódzkiego Towarzystwa Naukowego. W 2013 roku, dokładnie pięćdziesiąt lat po uzyskaniu doktoratu, uczestniczyła w uroczystości jego odnowienia na Uniwersytecie Łódzkim — pięknym świadectwie ciągłości akademickiej wspólnoty, której była jedną z najwybitniejszych reprezentantek.

Składamy wyrazy współczucia Rodzinie Pani Profesor i żegnamy Ją z głębokim smutkiem i wdzięcznością.

PROF. DR HAB. JAROSŁAW PŁUCIENNIK

 <https://orcid.org/0000-0001-6984-7734>

Redaktor naczelny „Zagadnień Rodzajów Literackich” oraz doktorant i magistrant Pani Profesor

Uniwersytet Łódzki

e-mail: jaroslaw.pluciennik@uni.lodz.pl